

N:o 10.

*Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag
till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den
14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående
för allmänt behof; gifven Stockholms slott den 4 januari
1902.*

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen
förliga protokoll vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt § 87 regeringsformen,
föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad
lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller
lägenhets afstående för allmänt behof.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest
städse välbevågen.

OSCAR.

Hj. L. Hammarskjöld.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866
angående jords eller lägenhets afstående för
allmänt behof.

Härigenom förordnas, att § 2 i förordningen den 14 april 1866
angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof skall erhålla
följande ändrade lydelse:

Göres hos den i § 1 nämnda underrätt skriftlig ansökning om
särskilda nämndens tillsättande, och visar sökanden, att Konungen
godkänt behovet af jordens eller lägenhetens afstående eller begag-
nande, samt att tiden, då den skall afstas eller upplåtas, blifvit genom
Konungens förordnande eller parternes öfverenskommelse bestämd;
utfärde rätten stämning på egare och andre, som uppgifvas i saken
hafva del. Rätten föranstalte jemväl, att, till underrättelse för möjlichen
varande okände eller icke uppgifne rättsegare, tiden för ärendets före-
tagande varder, såväl från predikstolen i den sockens kyrka, der fastig-
heten är belägen, som ock genom allmänna tidningarne, kungjord tre
gånger, sista gången minst fjorton dagar före den dag, hvilken till
sakens företagande är utsatt; och varde ärendet antecknad i rättens
inteckningsprotokoll, på landet å nästa rättegångsdag under lagtima-
ting och i stad å nästa rättegångsdag för inteckningsärenden, så ock i
intecknings- eller fastighetsboken anmärkt. Jordens eller lägenhetens

egare, då han höres, vare skyldig att hos rätten, i ändamål af instämning, uppgifva den, som i anseende till nyttjanderätt med honom del i saken hafver, vid äfventyr som i § 25 stadgas. Hos rätten skall jemväl företes bevis derom, huruvida jorden eller lägenheten är med inteckning besvärad; och egen parterne att, innan nämnden sättes, i laga ordning sin talan i fråga om ersättningens belopp och sättet för dess utgörande utföra.

Uppstår, vid fråga om jords eller lägenhets begagnande till utläggning af elektriska ledningstrådar, parterne emellan tvist, huruvida derigenom må förorsakas så betydlig skada, att jorden eller lägenheten lösas skall, eller om intrånget är af beskaffenhet, att ersättning derför, enligt hvad i § 1 mom. 2 stadgadt är, utgå bör, pröfve och afgöre rätten sådant, innan nämnden sättes. Anses ersättning för inträng böra ega rum, bestämma och rätten, efter ty som intrånget finnes vara öfvergående eller fortfarande, huruvida slik ersättning skall utgå på en gång eller i årlig afgift under den tid, intrånget kommer att fortfara. Skall ersättningen utgå i årlig afgift, må rätten förordna, att ersättningstagaren efter förloppet af viss tid, som af rätten bestämmes, eger påfordra ny pröfning af afgiftens belopp.

Emot rättens beslut i dessa frågor må talan fullföljas i hofrätt genom besvär.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållt
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott fredagen den 18 oktober 1901*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern friherre VON OTTER,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
 Statsråden: ANNERSTEDT,
 herr von KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
 CLAÉSON,
 ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 HAMMARSKJÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Annerstedt i underdånighet:

»Genom nådigt beslut den 22 sistlidne februari behagade Eders Kongl. Maj:t inhemta högsta domstolens utlåtande öfver förslag till lag, innehållande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, och till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i strafflagen. Med afseende å rätt till expropriation innehåller förstnämnda förslag, att der Konungen, för någon orts förseende med belysning eller driftkraft eller för dylikt allmänt behof, pröfvat nödigt, att jord eller lägenhet, som tillhör enskild man, menighet eller inrätnings, användes till framdragande af elektrisk ledning, skall hvad för ändamålet erfordras, emot ersättning, afstås eller upplåtas; att menighet dock ej är pliktig att inom område, för hvilket byggnadsstadgan för rikets städer eger tillämpning, eller inom fastställdt hamnområde afstå eller upplåta gata,

torg, allmän plats eller vattendrag; *samt att*, då enligt förstberörda bestämmelse jord eller lägenhet skall afstås eller upplåtas, de i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 meddelade föreskrifter ega motsvarande tillämpning, dock att, der ersättningen skall utgå i årlig afgift, rätten må förordna, att ersättningstagaren efter förloppet af viss tid, som af rätten bestämmes, eger påfordra ny pröfning af afgiftens belopp. Vid granskning inom högsta domstolen af de sålunda föreslagna bestämmelserna anmärktes, att de fall, då för framdragande af elektrisk ledning expropriation vore medgifven enligt förslaget och enligt gällande expropriationsförordning, icke vore genom bestämda kännetecken skarpt skilda från hvarandra, hvilket förhållande kunde medföra afsevärda praktiska olägenheter i följd deraf, att förslaget med afseende å menighets skyldighet att tåla expropriation och beträffande ersättningstagares rätt att påfordra ny pröfning af ersättningens belopp afveke från expropriationsförordningen.

Enär Konungen bestämmer det område, som i hvarje särskildt fall skall vara föremål för expropriation, torde den omständigheten, att enligt förslaget vissa menighet tillhöriga områden äro fritagna från expropriation, medan detta icke är händelsen enligt expropriationsförordningen, allenast föranleda, att det vid Konungens pröfning af expropriationsansökan kan blifva nödigt att afgöra, huruvida det ena eller andra lagrummet eger tillämpning. Har Konungen medgifvit expropriation af något enligt förslaget undantaget område, framgår deraf utan vidare, att expropriationsförordningen ansetts vara i förevarande fall tillämplig.

Ehuru det i de flesta fall icke lärer kunna råda någon tvekan derom, på grund af hvilketdera lagrummet expropriation medgifvisits, synes det dock, med anledning af den framstälda anmärkningen, vara önskvärdt att aflägsna olikheten mellan de bestämmelser, som domstol under den ena eller andra förutsättningen har att använda. Detta torde lämpligast ske på det sätt, att rätt för ersättningstagare att yrka jemkning i ersättningen kan, efter domstolens ompröfning, medgifvas i alla de fall, då ersättningen skall utgå såsom årlig afgift. För sådant ändamål erfordras ett tillägg i § 2 af expropriationsförordningen. Genom hänvisningen i den föreslagna lagen till föreskrifterna i nämnda förordning kommer detta tillägg att jemvälv blifva tillämpligt å expropriation, som medgivs för det i förslaget afsedda ändamål.

Nämnda paragraf i expropriationsförordningen har på senare tid underkastats jemkning dels 1898 i syfte att förebygga miss bruk af

dödade intekningar, dels innevarande år i sammanhang med den förändrade lagstiftningen om fullföljd af talan. De sålunda vid skilda tidpunkter verkställda jemkningarna böra uppenbarligen bestå jemte hvarandra och måste derföre båda iakttagas i den nya lydelse af nämnda paragraf, som nu ifrågasättes.»

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst inom justitidepartementet upprättadt förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, hemstälde han i underdånighet, att högsta domstolens utlatande öfver detta förslag, hvilket under litt. A finnes detta protokoll bifogadt, måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhemtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i näder lemlna bifall.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.

Bilaga litt. A.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866
angående jords eller lägenhets afstående för
allmänt behof.

Härigenom förordnas, att § 2 i förordningen den 14 april 1866
angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof skall erhålla
följande ändrade lydelse:

Göres hos den i § 1 nämnda underrätt skriftlig ansökning om
särskilda nämdens tillsättande, och visar sökanden, att Konungen
godkänt behovvet af jordens eller lägenhetens afstående eller begag-
nande, samt att tiden, då den skall afstås eller upplåtas, blifvit genom
Konungens förordnande eller parternes öfverenskommelse bestämd;
utfärde rätten stämning på egare och andre, som uppgifvas i saken
hafva del. Rätten föranstalte jemväl, att, till underrättelse för möjligen
varande okände eller icke uppgifne rättsegare, tiden för ärendets före-
tagande varder, såväl från predikstolen i den sockens kyrka, der fastig-
heten är belägen, som ock genom allmänna tidningarne, kungjord tre
gånger, sista gången minst fjorton dagar före den dag, hvilken till
sakens företagande är utsatt; och varde ärendet antecknad i rättens
inteckningsprotokoll, på landet å nästa rättegångsdag under lagtima-
ting och i stad å nästa rättegångsdag för inteckningsärenden, så ock i
intecknings- eller fastighetsboken anmärkt. Jordens eller lägenhetens

egare, då han höres, vare skyldig att hos rätten, i ändamål af instämning, uppgifva den, som i anseende till nyttjanderätt med honom del i saken hafver, vid äfventyr som i § 25 stadgas. Hos rätten skall jemväl företes bevis derom, huruvida jorden eller lägenheten är med intekckning besvärad; och egen parterne att, innan nämnden sättes, i laga ordning sin talan i fråga om ersättningens belopp och sättet för dess utgörande utföra.

Uppstår, vid fråga om jords eller lägenhets begagnande till utläggning af elektriska ledningstrådar, parterne emellan tvist, huruvida derigenom må förorsakas så betydlig skada, att jorden eller lägenheten löses skall, eller om intrånget är af beskaffenhet, att ersättning derför, enligt hvad i § 1 mom. 2 stadgadt är, utgå bör, pröfve och afgöre rätten sådant, innan nämnden sättes. Anses ersättning för intrång böra ega rum, bestämma ock rätten, efter ty som intrånget finnes vara öfvergående eller fortfarande, huruvida slik ersättning skall utgå på en gång eller i årlig afgift under den tid, intrånget kommer att fortfara. Skall ersättningen utgå i årlig afgift, må rätten förordna, att ersättningstagaren efter förloppet af viss tid, som af rätten bestämmes, eger påfordra ny pröfning af afgiftens belopp.

Emot rättens beslut i dessa frågor må talan fullföljas i hofrätt genom besvär.

Utdrag af protokollet öfver lagären den, hållt uti Kongl. Maj:ts högsta domstol onsdagen den 20 november 1901.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: *Lilienberg,*
Huss,
Afzelius,
Wijkander,
Thollander,
Bohman,
Cassel.

Tillförordnade byråchefen för lagären, konstituerade revisionssekreteraren Petrén föredrog:

note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållt inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 18 sistlidne oktober, utvisande, att Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att högsta domstolens utlåtande skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, inhemtas öfver ett inom justitiedepartementet upprättadt förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof; varande föreslaget bilagd detta protokoll.

Högsta domstolen lemnade förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållt
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott lördagen den 4 januari 1902, dervid Hans Kongl.
Höghet Kronprinsen jemväl var tillstädés.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre VON OTTER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: herr VON KRUSENSTJERNA,

grefve WACHTMEISTER,

CLAËSON,

CRUSEBJÖRN,

ODELBERG,

HUSBERG,

PALANDER,

HAMMARSKJÖLD,

WESTRING,

Justitieråden: LILIENBERG,

LINDBÄCK.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Hammarskjöld i underdånighet:

Högsta domstolens genom note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 18 sistlidne oktober inhemptade utlåtande öfver det vid samma protokoll fogade förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof; och hemstälde föredragande departementschefen,

att förslaget, som af högsta domstolen lemnats utan anmärkning, måtte, jemlikt § 87 regeringsformen, för Riksdagen till antagande framläggas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lemma bifall; och skulle nådig proposition i ämnet, af den lydelse bilagan litt. A. vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.